

THEATERRECENSIE

Sonja kijkt het beest in de bek

Gebeurtenis Toneelgroep Maastricht speelt *Sonja* **Tekst** Vincent van der Valk **Spel** Angela Schijf, Stefan de Walle en Chava voor in 't Holt **Regie** Servé Hermans **Gezien** 31/1 Theater Atlas Emmen **Publiek** 165 **Nog te zien** 5/2 Drachten; 26/2 Assen; 28/2 Zwolle; 3/4 Stadskanaal; 11/4 Leeuwarden; 29/4 Steenwijk

★★★★☆

Na een bezoek aan haar moeder in het ziekenhuis wordt Sonja Barend bij de tramhalte uitbundig aangeklampt door een bewonderaar. 'Nee zeg,... u bent toch... jeetje. Ik moet even in m'n arm knijpen...'

De man ratelt door. Doet een sneu verhaal over zichzelf. Sonja houdt afstand, luistert aandachtig, geeft hem raad.

Fijne dag verder. En dan, whamm, stort met luid geraas een vracht brieven en knipsels uit de toneelhemel neer op de grote tafel. Het epicentrum van haar legendarische talkshow, toen nog 'praatprogramma'.

We zien een hevig discussiërende Angela Schijf (Sonja Barend) met Chava voor in 't Holt (als regisseur Ellen Blazer) nerveus rondbanjeren. Ze hebben het over dingen waar we een kwart eeuw later nog steeds over hebben. Het milieu. Het Wad. De *drill baby drillers* van toen. De opmars van rechts. Pim Fortuin aan tafel? Zouden we dat wel aandurven? Zeker! Sonja zal 'het beest in de bek kijken'. Het is alsof ze haast hebben. Alsof deze voorstelling geen seconde langer mag duren dan 85 minuten. Ze mitrilleren hun tekst de zaal in, in een onwaarschijnlijk tempo. Alsof ze de laatste trein nog moeten halen. Welke trein? Waarheen?

Het woordje 'trein' moet een beladen begrip zijn voor de iemand die in 1942 als 2-jarige haar Joodse vader kwijtraakte en een groot deel van haar leven met een ziekelijke moeder moest dealen. Die er als 10-jarige achter kwam dat de man van haar moeder haar vader niet was.

'Je ziet mij nooit meer terug' was het laatste wat ze haar vader hoorde zeggen. Dat is

ook de titel van Sonja Barends laatste boek dat de basis vormde voor deze voorstelling. Die dan weer – begrijpelijk! – aanleiding is voor enige buikpijn bij de 'echte' Sonja. Hoe gruwelijk moet het dan wel voelen nu bevriende staatshoofden en landelijke politici met begrippen als 'op transport stellen' en 'deporteren' gaan grossieren? Als overal steeds meer 'bruine winden' opsteken...

Pim Fortuin aan tafel? Zouden we dat wel aandurven?

In de Rode Hoed kreeg Sonja Fortuin op de knieën met die Waddenboringen-kwestie. Ze doen het nu nog eens over. Dik *over the top* en subliem. Het knettert stevig. Angela Schijf verandert in een furie. Vraagt niet zomaar door en door, maar zággt de man door. Confronteert hem met feiten. Komt uit haar stoel, gaat naast hem staan, schreeuwt hem in het gezicht terwijl Fortuin achteruit deinst. En bakzeil haalt: 'Dan boren we niet'. De charmante presentatrice die iedereen alles durfde vragen, heeft haar moeder nooit durven vragen over de oorlog, over haar vader. En moeder wilde of kon er niet over praten. Het zijn emotionele scènes, getekend door onmacht, machteloze liefde. 'Denk je nog wel eens aan hem?', had ze ooit gevraagd. 'Er gaat geen dag voorbij dat ik niet aan hem denk'.

Een vriendelijke, warme Stefan de Walle speelt een prachtige rol als de troostende vaderfiguur die op verschillende momenten opduikt. Zou een krantenknipsel, in een kistje op de bovenste plank van een kastje haar verder kunnen helpen? En zo ja, wat dan nog? Misschien zat daar ook nog een luchtje aan.

Sonja. Geen makkelijke kost. Om nog lang op te kauwen.

PETER VAN STRIEN

Angela Schijf, Stefan de Walle en Chava voor in 't Holt in de theatervoorstelling *Sonja*. FOTO: TONEELGROEP MAASTRICHT